

Ecoloog L. le Roy over gebied Steenbrugge:

„Zorg voor maximale beplanting en laat de dode bomen liggen”

(Van een onzer verslaggevers)

DEVENTER. — In Van Dale's groot woordenboek der Nederlandse taal wordt de ecologie ongeveer omschreven als de wetenschap die zich bezig houdt met het onderzoeken van de relaties tussen mens en dier, een ecoloog kan men dus een milieudeskundige noemen. Een ecoloog die de laatste tijd in de belangstelling is komen te staan, voor wat Deventer betreft niet in het minst door zijn onderzoek van het landschap in Steenbrugge, is de heer L. le Roy uit Oranjewoud. We hebben een hele dag besteed om met de heer Le Roy te praten over natuurbescherming en woningbouw in het algemeen en die van Deventer in het bijzonder, waarbij hij zijn boeiende betogen verduidelijkt aan de hand van voorbeelden uit de praktijk. Bij die voorbeelden mag in elk geval de tuin die de heer Le Roy rond zijn huis heeft aangelegd, niet vergeten worden.

„Weiland heeft in stad geen functie”

Aan het eind van de Prins Bernhardweg in Oranjewoud staat de woning van de ecoloog en wie niet mocht weten waar nu wel precies de heer Le Roy woont, hoeft alleen maar te letten op de (zelfs in januari) ruige en afwisselende beplan-

ting van de grote hof die tussen de keurig geschoren gazons van de tuinen van de burens onmiddellijk opvalt.

In die tuin brengt de heer Le Roy zijn theorieën met veel succes in praktijk. Hijzelf zegt er van: „Ik krijg hier nogal eens mensen die sceptisch staan tegenover mijn beweringen, die neem ik dan maar mee naar buiten, als ze eenmaal door m'n tuin lopen, zijn ze meteen enthousiast...”

Netheid

De netheid van de gemiddelde Nederlander heeft niet veel bekoring voor de ecoloog uit Oranjewoud: „Ik zeg altijd, jullie hangen de hele milieuvontreiniging op aan die netheid. Dat komt omdat de mensen hier gewend zijn aan een verkeerd landschapsbeeld. Al dat grasland is helemaal fout, het is tenslotte niet meer dan een eettafel voor koeien...”

De voorliefde voor gras zet zich zelfs door tot in bijna alle tuinen: overal zie je die miniatuurweilanden. Ik vind dat je landbouw en veeteelt moet bedrijven op plaatsen waar ze strikt noodzakelijk zijn, en verder niet. Wat ze daar nou in Deventer willen gaan doen met Steenbrugge is ook verkeerd, ze hebben me verteld dat ze een paar boerderijen, compleet met weiland en koeien willen laten staan, waar is dat nou goed voor? Wie koeien wil zien en gras kan dat een kilometer verderop net zo veel doen als hij maar wil. De boerderijen zelf kunnen natuurlijk goed gebruikt worden als jeugdgebouw of zo iets, maar weiland heeft in een stad geen functie. Ik wil hier overigens niet mee zeggen dat een stukje gras in een boslandschap geen aardige afwisseling betekent.”

Steenbrugge

De heer Le Roy laat van het landschap in Steenbrugge als zuiver natuurgebied niet veel over: „Er is daar al zo veel verknoeid, vroeger waren ze nog niet zo bezeten van die rationaliteitsgedachte, ze plantten boomwallen rond de weilanden, zonder dat de boeren het eigenlijk beseften hadden die wallen een goed invloed op de grondwaterstand van het gebied.

Later moesten ze nodig meer uit de grond halen en toen kaptten ze veel wallen om, dat leidde tot schaalvergroting die prompt verar-

ming van de natuur betekende. Let maar eens op: als je terreinverschillen oplost in bepaalde gebieden dan zijn de randen van die gebieden biologisch gezien het meest spectaculair. Schaalvergroting werkt dus vervlakkend in de hand. Door bewust schaalverkleining toe te passen kun je tot veel meer variatie in de plantenwereld. Het bos in Steenbrugge is een schoolvoorbeeld van monocultuur, dus een aanplant van te veel bomen van te weinig soorten. De rentabiliteit bepaalt ook daar het natuurbesluit en het beheer. Stad en land zijn ontmoetingspunten van twee economische systemen, zie dat maar als „zwart-wit” of „open-besluit”. Om die „randgebieden” goed te behouden zou je een soort „half-architecten” moeten hebben, mensen die zich zowel op de natuur als de stad kunnen richten.

Veel van de bebossing rond Deventer heeft zijn eindstand bereikt, die bomen moeten toch weg. Maar dan moet je de gekapte bomen niet weghalen, laat ze maar liggen, het hout verteert en komt weer ten goede aan de bodem. Dat lukt hier overigens bijna nooit omdat de mensen het een slooijs gezicht vinden, zo'n bos met al die dode stammen en takken op de grond. Bovendien moet er aan verdiend worden, dus worden de gekapte bomen meteen verkocht...”

De grond wordt hierdoor steeds armer en denk er om: degradatie van de bodem is onomkeerbaar. Is de grond eenmaal ontwaard, dan duurt het generaties eer dat weer hersteld is. Ze denken wel dat de bodem tot in het oneindige bos kan produceren, maar dat is niet zo. In Steenbrugge dus het bos wel uitcunnen, maar die stammen laten liggen, daar kunnen dan meteen mooi de kinderen op spelen.”

Variatie

De heer Le Roy pleit voor een zo groot mogelijke variatie bij de aanplant van bossen. Dat er bij de aanleg van de woonwijk Steenbrugge door een bulldozer wellicht een paar bomen ondersteboven worden geduwd, ziet hij niet als een heel groot bezwaar: „Als ze een paar bomen vernielen moeten ze die ook laten liggen. Worden er van de zeg honderd bomen dertig omgedraaid, dan hou je er altijd nog zeventig over. Later moet je zorgen voor een ruige beplanting, bepaalde delen moeten intact blijven, andere kan men uitkappen.

De schade die het publiek na voltooiing van de huizen in Steenbrugge aan het gebied toe kan brengen is nooit groot, zegt de heer Le Roy. „Zorg voor een maximale beplanting op kleine gebieden, de mensen hebben dan geen behoefte om van de paden af te gaan en zo wordt er ook niets vernield. Natuurlijk heeft het allemaal tijd nodig, je maakt van Steenbrugge niet in vier jaar een heel nieuw en gevarieerd natuurgebied. De overgangssituatie van de veranderde situatie is het minst mooi, die moet zoveel mogelijk samenvallen met de bouwperiode van de wijk.”

600 soorten

600 plantensoorten heeft de Oranjewoudse ecoloog in zijn eigen tuin staan. Hij heeft er een hele tijd over gegraven en opgehoogd, paden aangelegd en op een verantwoorde manier gedaan voor alles klaar was, er werd hier bomen en heesters geplant.

„Maar nu doe ik er helemaal niks meer aan”, zegt de heer Le Roy. „Ik steek geen schop meer in de grond en ik kom er evenmin met een schop of een hark in. Moet je eens zien, hoe zacht die bodem is, daar hoeft je helemaal niet in te werken. Zie je ook dat er geen sprietje gras in de tuin staat? Dat komt niet alleen door al die andere planten, maar ook door het bladerdek. Ik haal geen enkel afgevallen blaadje weg, alleen de paden hou ik schoon. Alles, ook dode takken en zo, laat ik liggen. Daarom hoeft ik ook nooit te mesten, niet alleen gebruik geen kunstmest, natuurmest hoeft er ook niet op, want ik haal niks uit de grond wat er niet aan wordt teruggegeven.” Hij heeft gelijk: de tuin ziet er ondanks het feit dat er niets wordt omgewoeld of gespit, helemaal niet als een „wildernis” uit. De me-

thode van de heer Le Roy moet voor iedereen die een beetje grote tuin heeft in eigenlijk niet zo wild is op het werken in de grond, bijzonder aantrekkelijk zijn...

Overigens gaat het niet helemaal vanzelf, je moet eerst wel zorgen voor een juiste beplanting en voor t nodige niveauverschil, dit om zoveel mogelijk variatie te krijgen.

Onkruid

Geen onkruid

Een paar kilometer van zijn huis heeft de heer Le Roy een stuk land liggen van bijna twee hectaren. Ook daar past hij zijn methode toe. Hij heeft hele stukken weiland beplant en het gras begint vanzelf te verdwijnen, waarna andere wilde planten de plaats innemen. De burens van de heer Le Roy zijn veehouders die aanvankelijk met veel wantrouwen het nijvere gewoel en gegrave van de ecoloog aarzelen. Ze waren bang dat hun land helemaal onder het onkruid zou raken door overgevaald zaad. „Daar hoeven ze niet bang voor te zijn”, vindt de heer Le Roy, „ze gebruiken kunstmest, daar willen die planten toch niet op groeien...”